

STRUČNÝ SPRIEVODCA KATALÓGOM PODPORNÝCH OPATRENÍ

ZÁKLADNÉ ŠKOLY PRE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI
STREDNÉ ŠKOLY PRE ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Pomocou podporných
opatrení sa každá žiačka alebo
žiak môže plnohodnotne zapojiť
do výchovy, vzdelávania a rozvíjať
tak svoje vedomosti, zručnosti
a schopnosti.

www.podporneopatrenia.minedu.sk

a) POSKYTOVANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA NA ZÁKLADE ÚPRAVY CIEĽOV, METÓD, FORIEM A PRÍSTUPOV VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

O čom je *podporné opatrenie*?

- Hlavným cieľom podporného opatrenia je poskytovať individualizovanú podporu a prispôsobenie výchovno-vzdelávacej činnosti s cieľom zabezpečiť optimálne prostredie, ktoré rešpektuje jedinečnosť žiaka a prispôbuje sa jeho potrebám.
- Podporné opatrenie je členené na základe možných vývinových a psychosociálnych oslabení. Oslabením sa rozumie znížená schopnosť, zručnosť alebo funkčnosť, napríklad vykonávať pohyb, sústrediť sa, zmyslovo prijímať a spracúvať informácie a podobne.
- Úpravy cieľov zahŕňajú prácu s diferencovaním cieľov vzhľadom na schopnosti žiaka.
- Úpravy metód sa týkajú napríklad práce s učebným materiálom, rôznych spôsobov kladenia/odpovedania na otázky, foriem diskusií, tvorby kooperatívnych skupín, hrania rolí, projektov, bádateľských a výskumných aktivít žiakov a sebahodnotenia.
- Úpravy foriem vo výchove a vzdelávaní zahŕňajú dieferencovanie rôznych foriem práce ako skupinovú či individuálnu. Formy možno diferencovať aj na základe rôznych iných kritérií, napríklad podľa typov edukačného prostredia.

Pre koho je *podporné opatrenie určené*?

Žiaci bez rozdielu, zvlášť žiaci s krátkodobými alebo dlhodobými oslabeniami v oblasti pohybových schopností, zmyslového vnímania, kognitívnych schopností a exekutívnych funkcií, v oblasti komunikačnej schopnosti, sociálnych zručností, emocionality a sebaobsluhy a autonómie, žiaci s nadaním.

Žiaci zažívajúci neštandardnú/nepriaznivú rodinnú situáciu s možným vplyvom na emocionálne prežívanie či vzdelávanie, po dlhodobejšej absencii, po traumatickom zážitku a podobne, na základe identifikácie individuálnych potrieb pedagogickým zamestnancom alebo odborným zamestnancom.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent, vychovávateľ v špeciálnom výchovnom zariadení.

b) POSKYTOVANIE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA NA ZÁKLADE ÚPRAVY OBSAHU VÝCHOVY A VZDELÁVANIA A HODNOTENIA VÝSLEDKOV DOSIAHNUTÝCH DEŤMI ALEBO ŽIAKMI VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Podporné opatrenie si vyžaduje dôkladnú identifikáciu a pochopenie potrieb a vývinových špecifik žiaka. Spolupráca medzi pedagogickými zamestnancami, školským podporným tímom, rodinami, zákonnými zástupcami, zamestnancami zariadenia poradenstva a prevencie a ďalšími relevantnými zainteresovanými stranami je nevyhnutná.
- Podporné opatrenie je preto členené na základe možných vývinových a psychosociálnych oslabení. Oslabením sa rozumie znížená schopnosť, zručnosť alebo funkčnosť, napríklad vykonávať pohyb, sústrediť sa, zmyslovo prijímať a spracúvať informácie a podobne.
- Oslabenie môže mať dočasný alebo aj trvalý charakter.
- Úpravy obsahu výchovy a vzdelávania sú zámerne a systematicky navrhované na podporu a rozvoj žiakov, pričom cieľom je posilniť a podporovať ich motiváciu a schopnosti. Je dôležité, aby úpravy vo vyučovaní a hodnotení a úpravy obsahu vzdelávania, v zmysle redukcie alebo nahradenia, boli realizované až po vyčerpaní všetkých iných možností.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Cieľovou skupinou sú deti/žiaci s krátkodobým alebo dlhodobým oslabením v oblasti pohybových schopností, zmyslového vnímania, kognitívnych schopností a exekutívnych funkcií, v oblasti komunikačnej schopnosti, sociálnych zručností, emocionality a sebaobsluhy a autonómie a žiaci so všeobecným intelektovým nadaním.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent.

c) ZABEZPEČENIE ČINNOSTÍ NA ROZVOJ POHYBOVEJ SCHOPNOSTI, ZMYSLOVÉHO VNÍMANIA, KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI, KOGNITÍVNEJ SCHOPNOSTI, SOCIÁLNO-KOMUNIKAČNÝCH ZRUČNOSTÍ, EMOCIONALITY A SEBAOBSLUHY

O čom je podporné opatrenie?

- Podporné opatrenie je zamerané na zmierňovanie alebo odstraňovanie prekážok žiaka počas výchovno-vzdelávacej činnosti s cieľom zabezpečiť rozvoj jeho schopností alebo osobnosti prostredníctvom intervencií.
- Podporné opatrenie sa môže zameriavať na rozvoj a podporu jednej z uvedených oblastí, alebo na rozvoj a podporu viacerých oblastí súčasne:
 - rozvoj a podpora pohybových schopností;
 - rozvoj a podpora zmyslového vnímania;
 - rozvoj a podpora kognitívnych schopností;
 - rozvoj a podpora komunikačnej schopnosti;
 - rozvoj a podpora sociálno-komunikačných zručností;
 - rozvoj a podpora emocionality;
 - rozvoj a podpora sebaobsluhy.
- Podporné opatrenie môže byť chápané ako súbor špecificky zameraných výchovno-vzdelávacích činností a odborne poskytovaných aktivít rešpektujúcich potreby žiakov v školách a školských zariadeniach.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci podľa potreby, stavu identifikovaných ťažkostí alebo oslabení.

K podpornému opatreniu je dostupný sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- školský špeciálny pedagóg, odborní zamestnanci školy.
- V odôvodnených prípadoch pedagogickí zamestnanci s metodickou podporou odborných zamestnancov zo zariadení poradenstva a prevencie.

e) ZABEZPEČENIE POSKYTOVANIA KURZU VYUČOVACIEHO JAZYKA ŠKOLY ALEBO INEJ PODPORY PRI OSVOJOVANÍ SI VYUČOVACIEHO JAZYKA ŠKOLY

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je zlepšiť jazykové kompetencie žiakov vo vyučovacom jazyku školy prostredníctvom podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy u žiakov, ktorých materinský jazyk sa líši od vyučovacieho jazyka školy, ktorú navštevujú a u žiakov, ktorých znalosť vyučovacieho jazyka školy je nižšia ako veku primeraná znalosť vyučovacieho jazyka školy.
- Jazykový kurz a jazyková podpora má žiakom zabezpečiť rýchlejšie osvojenie si vyučovacieho jazyka školy.
- Podpora osvojovania si vyučovacieho jazyka školy sa realizuje integrovane v rámci vzdelávacích oblastí podľa školského vzdelávacieho programu.
- Činnosti v rámci podporného opatrenia sa sústreďujú na základnú sociálnu komunikáciu žiaka v spojení s určitým konaním (v bežnej sociálnej komunikácii, v hre).
- Súčasťou vzdelávacích aktivít je vizualizácia vzdelávacieho obsahu (obrázky, fotografie, pojmové mapy, miniatúry, reálne predmety a pod.).

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci s potrebou podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy, ktoré majú odlišný materinský jazyk od vyučovacieho jazyka školy, alebo pre žiakov cudzincov podľa § 146 školského zákona.

K podpornému opatreniu je dostupný sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami okrem bilingválneho vzdelávania.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent. Jazykové kurzy pre žiakov cudzincov môže organizovať iná právnická alebo fyzická osoba po získaní akreditácie (§ 146 ods. 6 školského zákona).

f) ZABEZPEČENIE DOUČOVANIA ALEBO CIELENÉHO UČENIA NA DOSIAHNUTIE NAJvyššieho INDIVIDUÁLNEHO KOGNITÍVNEHO POTENCIÁLU DIEŤAŤA ALEBO ŽIAKA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je prostredníctvom kvalitného a dostupného doučovania v hodinách mimo vyučovania v stanovenom rozsahu zlepšovať vedomosti a zručnosti žiakov a eliminovať riziko opakovania ročníka a predčasného ukončenia vzdelávania žiakov.
- Podporné opatrenie možno realizovať tiež prostredníctvom cieleného učenia. Cielené učenie je proces, pri ktorom sa zameriavame na konkrétny cieľ alebo výsledok vzdelávania.
- Očakávaný výsledok je vopred konkrétne stanovený, môže to byť napríklad zvládnutie novej zručnosti, porozumenie komplexnému konceptu alebo pripravenosť na skúšku.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci:

- neprospievajúci z aspoň jedného povinného alebo povinne voliteľného vyučovacieho predmetu na polročnom hodnotení alebo koncoročnom hodnotení;
- nehodnotení z aspoň jedného povinného alebo povinne voliteľného vyučovacieho predmetu na polročnom alebo koncoročnom hodnotení;
- s výraznými ťažkosťami s dosahovaním stanovených vzdelávacích štandardov v jednej alebo viacerých vzdelávacích oblastiach krátkodobého charakteru, ak ich potreba vznikla v dôsledku dlhodobej neprítomnosti na vyučovaní zo zdravotných dôvodov potvrdených lekárom;
- pripravujúci sa na komisionálne skúšky v stredných odborných.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, vychovávateľ v ŠKD, pedagogický asistent alebo v prípade potreby školský špeciálny pedagóg alebo iné osoby na základe zmluvného vzťahu so zamestnávateľom.

g) SKVALITNENIE PODMIENOK VÝCHOVY A VZDELÁVANIA DETÍ A ŽIAKOV ZO SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO PROSTREDIA

O čom je podporné opatrenie?

- Na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia ministerstvo školstva poskytuje školám finančný príspevok.
- Príspevok na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie, môže byť použitý na úhradu nákladov na:
 - osobné náklady pedagogického asistenta alebo sociálneho pedagóga;
 - vybavenie didaktickou technikou a učebnými pomôckami;
 - účasť na aktivitách podľa § 30 ods. 6 školského zákona;
 - zabránenie prenosu nákazy prenosného ochorenia;
 - príplatok za prácu so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia podľa § 2 písm. o) školského zákona.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- riaditeľ školy zabezpečí pôsobenie pedagogického asistenta, sociálneho pedagóga alebo sociálneho pracovníka.

h) ZABEZPEČENIE VZDELÁVANIA SA VO VYUČOVACOM PREDMETE ALEBO VO VZDELÁVACEJ OBLASTI VO VYŠŠOM ROČNÍKU

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je zabezpečiť možnosť navštevovať predmet vo vyššom ročníku v prípade, ak žiak v danom vyučovacom predmete preukázal vedomosti a spôsobilosti nad rámec cieľov pre daný ročník podľa školského vzdelávacieho programu.
- Žiakom s nadaním je potrebné vo výchovno-vzdelávacom procese zabezpečiť prístup, ktorý umožní realizovať a rozvinúť ich potenciál, a tým obohatiť ich osobnosť.
- U žiakov je významný individuálny prístup, aplikácia špeciálnych metód a upravené kurikulum (obsah učiva jednotlivých predmetov sa rozširuje, prehľbuje a obohacuje), ako aj úprava organizačných foriem.
- Žiaci s intelektovým nadaním nepotrebujú na splnenie vzdelávacích štandardov toľko času ako žiaci bez intelektového nadania, preto je možné rozšírenie vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov súvisiacich s ich intelektovým nadaním.
- Žiaci s intelektovým nadaním môžu absolvovať niektoré vyučovacie predmety vo vyššom ročníku.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci s intelektovým nadaním.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola pre žiakov s nadaním, stredná škola pre žiakov s nadaním.

Kto poskytuje:

- učiteľ.

i) ZABEZPEČENIE OSOBITNÝCH FORIEM KOMUNIKÁCIE DIEŤAŤA SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM ALEBO ŽIAKA SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM SO ŠKOLOU ALEBO SO ŠKOLSKÝM ZARIADENÍM

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom je zabezpečiť žiakom so zdravotným postihnutím, ktoré to potrebujú a vtedy, kedy to potrebujú, vhodné formy komunikácie, ktoré sú odlišné od bežne používaných foriem komunikácie v procese výchovy a vzdelávania.
- Zároveň sem patrí aj poskytnutie tlmočenia z posunkového jazyka do hovoreného jazyka a naopak a/alebo z posunkovanej slovenčiny do hovoreného jazyka.
- Podporné opatrenie vyžaduje dôkladnú identifikáciu jednotlivých potrieb, schopností, vývinových špecifik a bariér v komunikácii u žiaka so zdravotným postihnutím.
- Medzi osobitné formy komunikácie zaraďujeme najmä posunkový jazyk, Braillovo písmo, posunkovú komunikáciu, prstové znaky, augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu.
- Patrí sem aj odzveranie, simultánny preklad, prepis hovoreného slova do písaného textu, titulkovanie, audiokomentáre, zvukové knihy, ľahko čitateľný text, prípadne aj ďalšie vhodné špecifické formy, spôsoby a prostriedky komunikácie.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci so zdravotným postihnutím, ktoré pri komunikácii so školou v procese výchovy a vzdelávania čelia rečovej, jazykovej, komunikačnej a/alebo informačnej bariére z dôvodu zdravotného postihnutia. Stav môže byť spôsobený viacerými poruchami, poškodeniami, obmedzeniami alebo ochoreniami

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec školy, tlmočník posunkového jazyka, alebo iný odborný zamestnanec zabezpečujúci osobitný spôsob komunikácie.

j) ČINNOSŤ NA PODPORU SOCIÁLNEHO ZARADENIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je v školách vytvoriť emocionálne bezpečné prostredie, v ktorom sa všetci žiaci cítia oceňované, rešpektované a majú rovnaké príležitosti uspieť, čo vedie k vyššej angažovanosti žiakov.
- Podstatou je, aby každá žiačka alebo žiak, bez ohľadu na pohlavie, etnický pôvod, náboženstvo, zdravotné znevýhodnenie, sexuálnu orientáciu, sociálno-ekonomické postavenie a iné osobné charakteristiky či potreby, bolo súčasťou všetkých aspektov života školy.
- Sociálne zaradenie nie je len o tolerovaní odlišností; ale ide o aktívne prijatie a zaradenie každého žiaka do štruktúry školy.
- Je to dlhodobý proces, ktorý zahŕňa odstraňovanie bariér, ktoré bránia určitým skupinám plne sa zapojiť do spoločnosti. Bariérou môže byť diskriminácia, predsudky, nerovnaký prístup k zdrojom a príležitostiam a iné.
- Sociálne zaradenie zdôrazňuje dôležitosť uznávania a podpory rozmanitosti a pocitu spolupatričnosti pre všetkých členov komunity.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Pre všetkých žiakov, s dôrazom na tie, u ktorých môže nastať problém so sociálnym zaradením.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec, školský podporný tím, iné osoby na základe zmluvy.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

k) ČINNOSŤ NA PODPORU PREDCHÁDZANIA UKONČENIA ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY V NIŽŠOM AKO POSLEDNOM ROČNÍKU ZÁKLADNEJ ŠKOLY ALEBO STREDNEJ ŠKOLY

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť žiakovi v riziku takú podporu, aby bola naplnená jeho potreba úspechu a eliminovať predčasné ukončenie školskej dochádzky.
- Je možné realizovať celý rad aktivít na podporu prevencie pred ukončením školskej dochádzky pred posledným ročníkom základného vzdelania.
- Predčasné ukončenie školskej dochádzky má ďalekosiahle dôsledky pre jednotlivcov, komunity a našu spoločnosť ako celok.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Pre všetkých žiakov v riziku školského neúspechu alebo predčasného ukončenia školskej dochádzky. Sú to napríklad:

- žiak opakujúci ročník;
- žiak s výrazne zhoršeným prospechom oproti minulému štvrťroku v konkrétnom vyučovacom predmete;
- žiak so zvýšeným počtom vymeškaných neospravedlnených hodín oproti priemeru daného ročníka;
- žiak, ktorý je z rodiny v hmotnej núdzi;
- žiak so zdravotným znevýhodnením;
- žiak so sklonom k samotárstvu, nezaujmu, apatii, úzkosti;
- a iné...

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola pre žiakov so ŠVVP, stredná škola pre žiakov so ŠVVP;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent alebo školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec alebo školský podporný tím alebo iné osoby na základe zmluvy.

I) ŠPECIALIZOVANÉ KARIÉROVÉ PORADENSTVO

O čom je podporné opatrenie?

- Kariérový vývin je celoživotný proces, ktorý je súčasťou sebarozvoja jednotlivca. Zahŕňa v sebe organizované a plánované úsilie hľadať vhodné povolanie, ktoré mu bude prinášať uspokojenie.
- Podporné opatrenie nadväzuje na kariérové poradenstvo a kariérové intervencie v rámci kariérovej výchovy a poradenstva, ktoré sú poskytované všetkým žiakom školy.
- Pomáha preklenúť ťažkosti v získavaní informácií a zručností v oblasti kariérového vývinu.
- Pri výbere vhodných cieľov, metód a prístupov je nevyhnutné rešpektovať všetky potreby žiaka (vrátane špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb), rešpektovať úroveň jeho kognitívnych funkcií, úroveň schopnosti porozumieť jazykovej informácii, úroveň osvojenia si jazyka školy a mnohé iné relevantné premenné.
- Neoddeliteľnými súčasťami špecializovaného kariérového poradenstva sú kariérové posudzovanie, kariérová diagnostika a identifikácia vplyvu sociokultúrneho prostredia.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Podporné opatrenie je určené najmä tým žiakom, u ktorých je zvýšené riziko predčasného ukončovania školskej dochádzky, žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, žiakov so zdravotným postihnutím, žiakov s akýmikoľvek bariérami vo vzdelávacej dráhe.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- pedagogický zamestnanec v kariérovej pozícii kariérový poradca alebo odborný zamestnanec v kariérovej pozícii kariérový poradca, alebo odborný zamestnanec zariadenia poradenstva a prevencie.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

m) ZABEZPEČENIE PÔSOBNIA PEDAGOGICKÉHO ASISTENTA V TRIEDE

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom je vyrovnávať príležitosti žiakov a pomoc pri prekonávaní bariér v ich výchove a vzdelávaní prostredníctvom pôsobenia pedagogického asistenta.
- Náplň práce určuje riaditeľ školy v súlade s platnou legislatívou a s kompetenciami pedagogického asistenta ako pedagogického zamestnanca a náplň poskytovania podporného opatrenia je totožná s náplňou práce pedagogického asistenta, ktorý podporné opatrenie realizuje.
- V priebehu výchovno-vzdelávacej činnosti napríklad pomáha vytvárať podporujúcu a priateľskú atmosféru s rešpektujúcimi vzťahmi, demokratickými pravidlami a tímovou spolupracou.
- Asistuje s porozumením inštrukcie zadaných úloh (podľa potreby žiaka v preferovanej forme komunikácie), pomáha pri narábaní, údržbe, nasadzovaní a skladaní zdravotných pomôcok, ako sú barle, vozíky, načúvacie prístroje a mnohé iné.
- Vyššie uvedené príklady činností pedagogický asistent nevykonáva v plnom rozsahu v každej skupine žiakov.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci zo skupiny (triedy), v ktorej pedagogický asistent pôsobí, na základe aktuálnych potrieb žiačky alebo žiaka.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- pedagogický asistent.

n) POSKYTOVANIE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť žiakovi so špecifickou zdravotnou diagnózou potrebnú zdravotnú starostlivosť, ktorá je nevyhnutná v čase jeho pobytu v škole.
- Zdravotná starostlivosť je poskytovaná v súlade so štandardnými diagnostickými a terapeutickými postupmi napríklad prostredníctvom nasledovných činností:
 - sledovanie a posudzovanie zdravotného stavu žiaka;
 - meranie, posudzovanie a zaznamenávanie vitálnych funkcií;
 - aplikovanie liekov všetkými dostupnými formami;
 - odoberanie biologického materiálu;
 - orientačné vyšetrenie krvi pomocou glukomera;
 - podávanie stravy sondou alebo cez gastrotómiu;
 - hodnotenie stavu výživy;
 - dohliadanie nad dodržiavaním dietetického stravovania žiaka v škole;
 - starostlivosť o optické pomôcky (napríklad okuliare), protézy a pod.;
 - podpora pri starostlivosti o sluchové pomôcky (načúvacie prístroje, kochleárne implantáty);
 - poskytovanie 1. pomoci pri akútnych záchvatoch, hypoglykémii, alergických reakciách a pod.;
 - realizácia opatrení na predchádzanie prenosných ochorení.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, ktorým z ich zdravotného stavu a/alebo zdravotného znevýhodnenia vyplýva potreba zdravotnej starostlivosti počas pobytu v škole.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- zdravotnícky pracovník (podľa § 152a školského zákona).

o) ZABEZPEČENIE SEBAOBSLUŽNÝCH ÚKONOV PODĽA OSOBITNÉHO PREDPISU 80C) V ČASE VÝCHOVNO-VZDELÁVACIEHO PROCESU

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je zabezpečiť sebaobslužné úkony žiačky a žiakovi počas výchovno-vzdelávacej činnosti podľa jeho potrieb a v súlade s prílohou č. 4 Zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Ide o nasledovné oblasti činností: osobná hygiena, stravovanie a dodržiavanie pitného režimu, vyprázdňovanie, obliekanie, vyzliekanie, mobilita, motorika, dodržiavanie liečebného režimu.
- Rozsah je nutné prispôbiť potrebám žiaka a podmienkam školy. Pri voľbe rozsahu a intenzity poskytovania sa zohľadňuje najmä vek žiaka, dostupnosť a bezpečnosť prostredia a služieb dostupných v škole.
- Niektorí žiaci môžu potrebovať neustálu starostlivosť, zatiaľ čo iné budú potrebovať pomoc najmä pri presunoch alebo pri používaní toalety.
- Maximálny rozsah je zabezpečenie podporného opatrenia počas celej výchovno-vzdelávacej činnosti v škole.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, ktoré majú obmedzenia vo vykonávaní sebaobslužných úkonov.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- osobný asistent, pomocný vychovávateľ, rodičovský asistent alebo nepedagogický zamestnanec zabezpečujúci sebaobslužné úkony.

p) POSKYTNUTIE ŠPECIÁLNYCH EDUKAČNÝCH PUBLIKÁCIÍ A KOMPENZAČNÝCH POMÔCOK

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom je stimulovať aktivitu žiaka a zvyšovať jeho motiváciu v učení sa využívaním špeciálnych edukačných publikácií (v printovej, zvukovej, elektronickej alebo inej forme, napríklad v reliéfno-bodovom písme) a špeciálnych kompenzačných pomôcok.
- Špeciálne učebné a kompenzačné pomôcky majú za cieľ zabezpečiť prekonanie bariér pri dosahovaní optimálneho výsledku vo výchovno-vzdelávacej činnosti, efektívne a samostatne umožniť žiakovi zažívať úspech pri nadobúdaní vedomostí, zručností a spôsobilostí a eliminovať potrebu ďalšej asistencie zo strany okolia.
- Po zabezpečení špeciálnej edukačnej publikácie či kompenzačnej pomôcky je nutné žiaka zaučiť ako efektívne, bezpečne a podľa možnosti samostatne s publikáciou či pomôckou narábať.
- V niektorých situáciách môže byť nutná aj komunikácia a poučenie pre zákonných zástupcov.
- Pri výbere pomôcok sa vychádza zo zoznamu špeciálnych učebných a kompenzačných pomôcok aktualizovaného na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, pre ktorých je nástrojom k dosiahnutiu cieľov výchovno-vzdelávacej činnosti kompenzačná a špeciálna edukačná pomôcka, ako aj špeciálne edukačné publikácie. Spravidla ide o žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Kto sa vyjadruje:

- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- učiteľ, pedagogický asistent alebo školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec alebo školský podporný tím.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

q) ZABEZPEČENIE ÚPRAVY PRIESTOROV ŠKOLY URČENÝCH NA PODPORU VNÍMANIA A NADOBÚDANIE ZRUČNOSTÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je vytvoriť v školách priestor a podmienky s dlhodobým efektom na rozvoj rôznych oblastí vývinu; na rehabilitáciu, oddych a relaxáciu pod odborným vedením napríklad na bezpodnetový oddych; na stimuláciu zmyslového vnímania; na nadobúdanie zručností spojených s využívaním kompenzačných a špeciálno-edukačných pomôcok.
- Potrebné je zabezpečiť izolované miestnosti alebo prispôbiť časti miestností s cieľom vytvorenia priestoru na podporu zmyslového vnímania, elimináciu vnútornej tenzie, uspokojenie vnútorných potrieb žiaka alebo podporu kognitívnych schopností a manuálnych zručností žiakov.
- Miestnosti zamerané na spomínaný účel sú napríklad:
 - multisenzorické miestnosti;
 - bezpodnetové miestnosti;
 - relaxačný kútik;
 - miestnosti na nadobúdanie zručností spojených s využívaním kompenzačných a špeciálno-edukačných pomôcok;
 - miestnosť pre špeciálneho pedagóga a odborného zamestnanca;
 - miestnosť pre zdravotnú sestru.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci, pre ktoré je nástrojom dosiahnutia výchovno-vzdelávacích cieľov využitie možností miestnosti alebo časti miestnosti, najmä žiaci so zdravotným znevýhodnením.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola.

Kto poskytuje:

- riaditeľ školy - zabezpečí miestnosť alebo konkrétnu časť miestnosti, ktorú môžu žiaci využívať pod vedením pedagogických a odborných zamestnancov školy alebo školského podporného tímu; miestnosť špeciálno-pedagogickej podpory si môže škola vytvoriť podľa vlastných možností a potrieb, ktoré identifikuje v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie.

r) ODSTRANOVANIE FYZICKÝCH BARIÉR V PRIESTOROCH ŠKOLY ALEBO ŠKOLSKÉHO ZARIADENIA A ORGANIZAČNÝCH BARIÉR PRI VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného je odstrániť bariéry (najmä fyzické) a sprístupniť vzdelávanie a školské prostredie pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a ostatných žiakov tak, aby zodpovedali ich výchovno-vzdelávacím potrebám.
- Primerané úpravy majú byť v súlade s legislatívou a ďalšími usmerneniami a metodickými materiálmi (najmä Manuálom debarierizácie škôl a školských zariadení, 2022) navrhnuté a realizované tak, aby podporovali začleňovanie žiakov počas celého procesu výchovy a vzdelávania.
- Manuálom debarierizácie škôl a školských zariadení je dostupný na webovom sídle Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky.
- Manuál je založený na holistickom prístupe, ktorý zabezpečuje plnú participáciu žiaka na živote školy (t. j. definuje štandardy, ktoré vytvárajú inkluzívny priestor).
- Pri budovaní nových škôl sa uplatňuje univerzálne navrhovanie a univerzálny dizajn.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci so zdravotným znevýhodnením a ostatní žiaci, ktorým vyvstane potreba eliminácie rôznych druhov bariér - psychických, fyzických, technologických, informačných, komunikačných a pod.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- riaditeľ školy.

s) ZABEZPEČENIE DIÉTNEHO STRAVOVANIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť priestor v zariadeniach školského stravovania aj pre stravovanie žiakov so zdravotnými obmedzeniami tak, aby ich pobyt v školách bol rovnocenný s ostatnými deťmi.
- Diétna strava v zariadení školského stravovania je nevyhnutná pre žiakov s vybranými diagnózami (napríklad cukrovka, potravinové alergie a podobne).
- Podávanie diétnej stravy umožní týmto žiakom účasť aj na popoludňajších výchovno-vzdelávacích aktivitách, posilní ich socializáciu a má priaznivý vplyv na zamestnanosť ich rodičov.
- Diétne stravovanie je rozdelené do troch skupín na základe 3 druhov diét:
 - šetriaca - pri ochoreniach tráviaceho traktu, pri obezite;
 - diabetická - pri zvýšenej hladine krvného cukru – cukrovke;
 - bezgluténová (bezlepková) – pri poruche vstrebávania lepku.
- Pri zabezpečovaní podporného opatrenia je potrebné upozorniť, že stravovanie týchto žiakov si vyžaduje osobitný prístup s posúdením ošetrojúceho lekára.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Žiaci s potravinovou intoleranciou a diagnózou vyžadujúcou diétnu stravu.

Kto sa vyjadruje:

- učiteľ, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec školy, zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto zabezpečuje:

- zariadenie školského stravovania (podľa § 145a ods. 2 písm. s) školského zákona).

Kto poskytuje:

- kuchár.

t) PREVENCIA NA PODPORU FYZICKÉHO ZDRAVIA, DUŠEVNÉHO ZDRAVIA A PREVENCIA VÝSKYTU RIZIKOVÉHO SPRÁVANIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je systematicky posilňovať schopnosti žiakov, ktoré majú priamy vplyv na ich optimálny zdravý vývin a formovanie primeraných postojov v oblasti fyzického a duševného zdravia a vedú k znižovaniu prejavov a výskytu rizikového správania.
- Cieľom opatrenia je tiež predchádzať vzniku poruchy duševného a fyzického zdravia u žiakov prostredníctvom realizovania podporných aktivít zameraných na rozvoj ich subjektívnej pohody (psychickej, sociálnej a fyzickej). Programy a aktivity na podporu fyzického zdravia sa zameriavajú na podporu primeranej fyzickej kondície žiaka, zdravého životného štýlu, starostlivosti o fyzické zdravie a bezpečnosti.
- Programy a aktivity sa zameriavajú najmä na posilnenie úspešnej adaptácie žiaka na školu, posilnenie schopnosti sebapoznania a sebahodnotenia, schopnosti kritického myslenia, rozvíjanie pozitívnych vzťahov v triede a s ostatnými účastníkmi výchovno-vzdelávacej činnosti a posilnenie schopnosti zvládať psychicky náročné situácie (napr. rovesnícky konflikt, vyrovanie sa s úspechom alebo neúspechom a pod.).
- Programy a aktivity na prevenciu rizikového správania sa zameriavajú na formovanie žiaduceho postoja žiaka k rizikovému správaniu, v prípade výskytu rizikového správania, na eliminovanie, odstránenie jeho prejavov. Významný priestor sa venuje programom zameraným na prevenciu šikany.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci školy.

K podpornému opatreniu je dostupný sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

- bez vyjadrenia.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- školský podporný tím, odborný zamestnanec, pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec zariadenia poradenstva a prevencie alebo externý subjekt.

u) KRÍZOVÁ INTERVENCIA

O čom je podporné opatrenie?

- Cieľom podporného opatrenia je poskytnúť žiakom odbornú starostlivosť zameranú na špecifické obdobie v ich živote po krízovej udalosti.
- Krízová intervencia predstavuje podpornú sieť opatrení zameraných na stabilizáciu jednotlivca, skupiny, prinavrátenie pocitu bezpečia a posilnenie vlastných kompetencií v práci s emóciami, zvládacími stratégiami, redukciu stresu a nastavenie ďalších opatrení po krízovej udalosti.
- Každý poskytovateľ krízovej intervencie by mal mať vypracovaný krízový plán (v súlade so štandardom odbornej činnosti Krízová intervencia, VÚDPaP). Je to plán postupu riešenia krízových situácií.
- Krízová udalosť je akákoľvek udalosť, alebo sekvencia udalostí, ktorá prekoná bežné zvládacie mechanizmy jednotlivca. Niektoré majú charakter špecifickej krízovej situácie. Sú to udalosti:
 - s obzvlášť závažným dopadom na školskú komunitu a spoločnosť;
 - s potenciálom polarizovať spoločnosť;
 - s väčším počtom mŕtvych a zranených;
 - s históriou riešenia tráum a strát v školskej komunite v poslednom roku,
 - s väčším počtom zasiahnutých (trieda, celá škola);
 - s obzvlášť zraniteľnou alebo traumatizovanou populáciou v školskej komunite;
 - vysoko sledované médiami.

Pre koho je podporné opatrenie určené?

Všetci žiaci školy.

K podpornému
opatreniu je dostupný
sprievodný materiál

Kto sa vyjadruje:

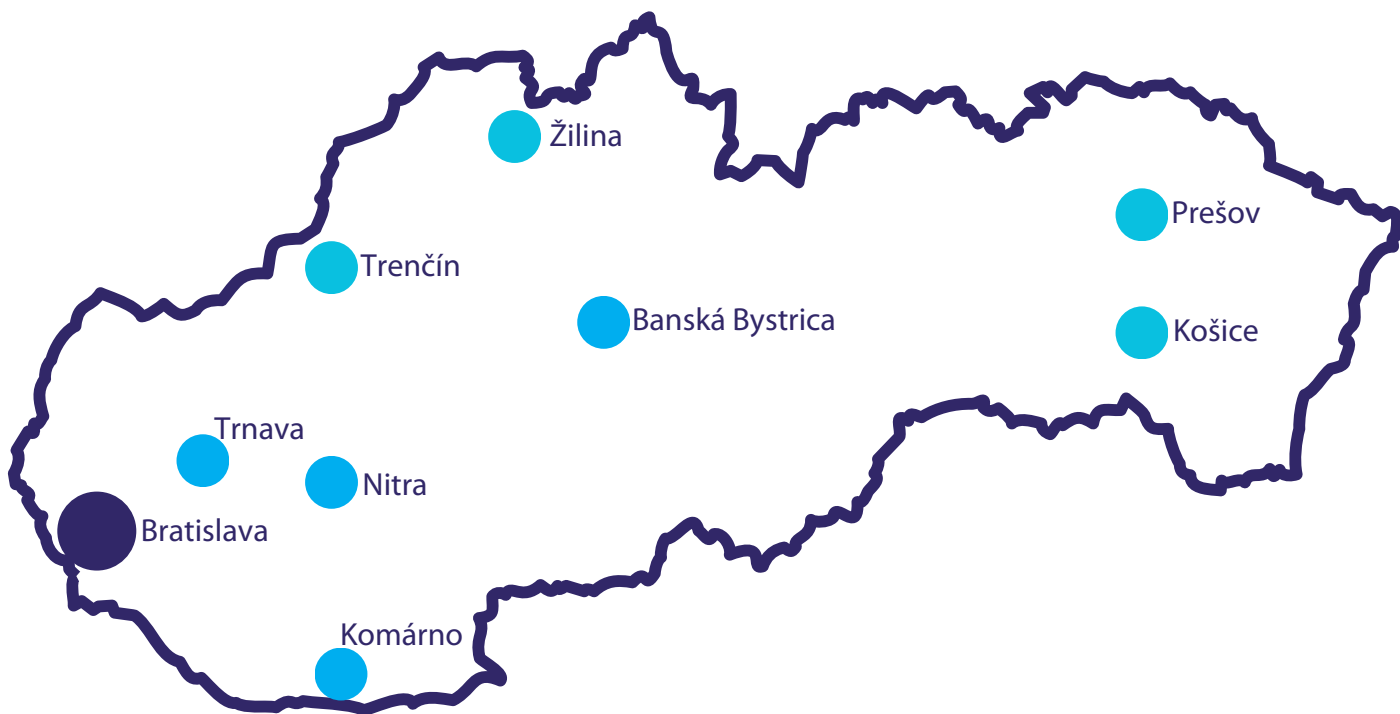
- bez vyjadrenia.

Kto zabezpečuje:

- základná škola, stredná škola;
- zariadenie poradenstva a prevencie.

Kto poskytuje:

- školský podporný tím, odborný zamestnanec, pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec zariadenia poradenstva a prevencie alebo externý subjekt.

Krajské pracovisko v Bratislave

Adresa: Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava
E-mail: sekretariat.ba@nivam.sk

Krajské pracovisko v Trenčíne

Adresa: Pod Sokolicami 14, 911 01 Trenčín
E-mail: sekretariat.tn@nivam.sk

Krajské pracovisko v Prešove

Adresa: Ul. T. Ševčenka 11, 080 20 Prešov
E-mail: sekretariat.po@nivam.sk

Krajské pracovisko v Trnave

Adresa: Lomonosovova 2797/6, 917 08 Trnava
E-mail: sekretariat.tt@nivam.sk

Krajské pracovisko v Žiline

Adresa: Hodžova 20, 010 01 Žilina
E-mail: sekretariat.za@nivam.sk

Krajské pracovisko v Košiciach

Adresa: Južná trieda 10, 040 01 Košice
E-mail: sekretariat.ke@nivam.sk

Krajské pracovisko v Nitre

Adresa: Cabajská 6, 949 01 Nitra
E-mail: sekretariat.nr@nivam.sk

Krajské pracovisko v Banskej Bystrici

Adresa: Horná 97, 974 01 Banská Bystrica
E-mail: sekretariat.bb@nivam.sk

Pracovisko v Komárne

Adresa: Dôstojnícky pavilón, Pevnostný rad 3, 945 01 Komárno,
E-mail: sekretariat.kn@nivam.sk

Katalóg podporných opatrení online

Online Katalóg podporných opatrení nájdete na webovej stránke www.podporneopatrenia.minedu.sk.

Všetky informácie k inkluzívnemu vzdelávaniu sú zverejnené aj na webovej stránke www.nivam.sk.